

УДК 796.31/32 : 796.015.644

Шуцький О. О., Подколзін Ю. О., Дубовой О. В.

ДВОРІЧНА ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РУХОВИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК У СТАРШОКЛАСНИКІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В СПОРТИВНОМУ КЛАСІ З БАСКЕТБОЛУ І В УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Наводяться дані середньостатистичних показників оцінки рівня рухових вмінь та навичок в учнів старшого шкільного віку згідно шкали навчальних досягнень при виконанні контрольних нормативів у варіативних модулях "легка атлетика", "гімнастика", "баскетбол", регламентованих у навчальній програмі з фізичної культури для 10-11 класів. Зафіксовано дворічну динаміку показників рухових вмінь та навичок в учнів спортивного класу з баскетболу і у старшокласників звичайної загальноосвітньої школи. В класі баскетболістів відображається суттєва статистична і відсоткова перевага в рівні фізичної підготовленості.

Ключові слова: баскетбол, школярі, старшокласники, динаміка, вміння, навички, навчання.

Постановка проблеми. Освітня сфера будь-якого суспільства постійно модернізується та уособлює найефективніші програми, методики, технології, новітні розробки тощо. В Україні тривалий час ведеться дискусія відносно позитивних і негативних сторін від широкого впровадження профільного навчання у загальноосвітніх закладах. Окрім теоретичних дисциплін, також передбачається і організація профільного навчання за спортивним напрямком. Водночас мета покращення фізичної підготовленості учнів за конкретним спортивним напрямком потребує більш комплексного наукового дослідження щодо визначення в них динаміки розвитку рухових вмінь та навичок у процесі таких занять. Таким чином, проведення досліджень з учнями старшого шкільного віку за обраним спортивним напрямком "баскетбол" є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція профільного навчання в старшій школі викладена у джерелах [7, 9]. Нові вектори модернізації систем масового фізичного виховання дітей та підлітків у загальноосвітній школі на профільне навчання за спортивним напрямком були сформульовані у працях [1, 3, 10, 13, 14, 20]. Значний перелік досліджень розкриває оптимальність організації роботи зі школярами у спортивних секціях та позитивний вплив цих занять як на стан здоров'я, так і на покращення рівня фізичної підготовленості [2, 4, 6, 15-19, 22]. Сучасні підходи до моніторингу фізичного стану школярів у процесі фізичного виховання розкриваються дослідниками [5, 8]. Фахівцями [11, 12, 21] висвітлено рекомендації проведення занять з баскетболу для початківців. Водночас досі не досліджувався ефект від профільного навчання в старшій школі за спортивним напрямком "баскетбол". Тому в даній роботі надається матеріал з дворічної динамікою показників рухових вмінь та навичок в учнів спортивного класу з баскетболу і у старшокласників звичайної загальноосвітньої школи.

Мета дослідження – визначення та проведення аналізу дворічної динаміки показників рухових вмінь та навичок у старшокласників, які навчаються в спортивному класі з баскетболу і у загальноосвітній школі.

Методи дослідження: методи теоретичного аналізу, синтезу і узагальнення інформації з теми дослідження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Організація дослідження. У даному дослідженні визначалась дворічна динаміка показників рухових вмінь та навичок в учнів спортивного класу з баскетболу і старшокласників загальноосвітньої школи. Об'єктами дослідження виступали учні старших класів 16-17 років: 30 хлопців в класі за обраним спортивним напрямком "баскетбол" і 30 їх однолітків звичайної загальноосвітньої школи. Рухова активність учнів загальноосвітньої школи складалася тільки з уроків фізичної культури за програмою для старших класів. У спортивному класі з баскетболу три рази на тиждень проводились двохгодинні тренування. Оцінка рівня рухових вмінь та навичок здійснювалася за регламентованими у програмі з фізичної культури для 10-11 класів контрольними нормативами у варіативних модулях "легка атлетика", "гімнастика", "баскетбол". Легкоатлетичні тести були такі: біг 30 м, біг 100 м, рівномірний біг 1500 м, стрибок у довжину з місця, стрибок у довжину з розбігу, стрибок у висоту з розбігу способом "переступання", метання малого м'яча на дальність. За варіативним модулем "гімнастика" батарею тестів складали: підтягування, згинання та розгинання рук в упорі лежачи, нахил уперед з положення сидячи, піднімання тулуба в сід за 60 с. Тести з баскетболу: 10 кидків вивченим способом (2x5) із дистанції 4,5 м на рівній відстані між п'ятьма точками та 10 штрафних кидків на точність. Контрольне тестування

реалізувалося в обох групах учнів на початку жовтня і в середині травня протягом двох років: як в десятому класі, так і в одинадцятому. Обробка результатів педагогічного тестування проводилася за допомогою метода математичної статистики з розрахунком t-критерію Стьюдента. За кожним контрольним нормативом в обох групах учнів здійснювалася оцінка рівня їх навчальних досягнень згідно шкали навчальної програми з фізичної культури. Крім того, за середньогруповими показниками кожного тесту першого навчального року і протягом двох років (10-11 класи) визначалася динаміка відсоткових змін рухових вмінь та навичок старшокласників.

Результати дослідження. Результати тестування рухових вмінь та навичок в класі баскетболістів та школярів, які не мали додаткової фізичної активності, наведені у таблиці 1. Як видно з середньогрупових показників, на початку 10-го класу у баскетболістів рівень навчальних досягнень фіксується на середньому та достатньому рівнях. Це зумовлено тим, що для навчання за даним профілем вони проходили спортивний відбір. Водночас, в нашому дослідженні здійснюється визначення дворічної динаміки подальшого розвитку рухових вмінь та навичок в обох класах випробуваних.

Таблиця 1

**Дворічна динаміка показників рухових вмінь та навичок у старшокласників,
які навчаються в спортивному класі з баскетболу (n=30)
і в учнів загальноосвітньої школи (n=30)**

Варіативний модуль	Контрольні нормативи	Клас	початок 10-го класу		Рівень навчальних досягнень учнів	$\bar{x}_1 \leftrightarrow \bar{x}_2$		закінчення 10-го класу		Рівень навчальних досягнень учнів	баскетб. і школярі	
			$\bar{x}_1$	S		p ¹⁾	$\bar{x}_2$	S	p		$\bar{x}_1 \leftrightarrow \bar{x}_2$	
"легка атлетика"	Біг 30 м (с)	баскетб.	5,27	0,98	середній	> 0,05	5,03	0,65	достатній	> 0,05	5%	
		школярі	5,81	1,28	низький	> 0,05	5,62	1,11	середній		3%	
	Біг 100 м (с)	баскетб.	14,82	2,03	достатній	> 0,05	13,54	1,56	високий	> 0,05	9%	
		школярі	16,53	2,92	низький	> 0,05	15,23	2,05	середній		8%	
	Рівномірний біг 1500 м (хв, с)	баскетб.	7,19	1,74	середній	> 0,05	6,19	1,14	високий	> 0,05	14%	
		школярі	8,34	1,23	низький	> 0,05	7,29	1,09	середній		13%	
	Стрибок у довжину з місця (см)	баскетб.	205,21	3,14	середній	< 0,05	216,56	1,98	достатній	< 0,01	6%	
		школярі	193,03	4,43	низький	> 0,05	202,04	2,24	низький		5%	
	Стрибок у довжину з розбігу (см)	баскетб.	352,67	8,38	середній	< 0,01	391,43	5,33	достатній	< 0,05	11%	
		школярі	340,56	10,22	низький	> 0,05	364,21	7,32	середній		7%	
Стрибок у висоту з розбігу способом "переступання" (см)	баскетб.	97,12	6,38	середній	> 0,05	116,74	4,03	достатній	> 0,05	20%		
	школярі	94,23	8,34	низький	> 0,05	96,03	7,23	середній		2%		
Метання малого м'яча на дальність (м)	баскетб.	37,24	6,57	середній	> 0,05	51,22	3,54	достатній	> 0,05	38%		
	школярі	36,34	5,64	середній	> 0,05	43,58	4,39	середній		20%		
"Гімнастика"	Підтягування (кількість разів)	баскетб.	6,83	1,01	середній	< 0,05	11,21	0,89	високий	< 0,05	64%	
		школярі	3,43	1,59	низький	> 0,05	6,12	1,24	середній		78%	
	Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів)	баскетб.	20,12	1,23	середній	< 0,01	32,12	1,03	високий	< 0,01	60%	
		школярі	15,02	2,32	середній	> 0,05	22,78	1,98	достатній		52%	
	Нахил уперед з положення сидячи (см)	баскетб.	3,29	1,23	середній	> 0,05	6,54	1,17	достатній	> 0,05	99%	
		школярі	2,13	2,52	низький	> 0,05	3,53	2,01	середній		66%	
	Піднімання тулуба в сід за 60 с (кількість разів)	баскетб.	30,21	2,34	середній	< 0,01	56,43	2,05	високий	< 0,01	87%	
		школярі	20,63	3,76	середній	< 0,05	36,78	3,32	середній		78%	
	"баскетбол"	10 кидків вивченим способом (2x5) із дистанції 4,5 м на рівній відстані між п'ятьма точками (кількість влучень)	баскетб.	4,65	0,45	середній	< 0,05	6,76	0,48	високий	> 0,05	45%
			школярі	1,56	1,54	середній	> 0,05	3,32	1,59	достатній		94%
10 штрафних кидків на точність (кількість влучень)		баскетб.	3,16	0,78	достатній	< 0,05	6,41	0,76	високий	> 0,05	2 рази	
		школярі	2,03	1,98	середній	> 0,05	2,45	1,76	середній		21%	

¹⁾ Граничним значенням t критерію Стьюдента при n=30 для p < 0,01 є відмітка 2,75, для p < 0,05 – 2,04.

Варіативний модуль	Контрольні нормативи	Клас	початок 10-го класу		Рівень навчальних досягнень учнів	$\bar{x}_1 \leftrightarrow \bar{x}_2$		закінчення 10-го класу		Рівень навчальних досягнень учнів	баскетб. і школярі	
			$\bar{x}_1$	S		p ¹⁾	$\bar{x}_2$	S	p		$\bar{x}_1 \leftrightarrow \bar{x}_2$	
"легка атлетика"	Біг 30 м (с)	баскетб.	5,16	0,99	достатній	> 0,05	4,41	0,75	високий	> 0,05	16%	
		школярі	5,89	1,31	низький	> 0,05	5,33	1,14	середній	> 0,05	8%	
	Біг 100 м (с)	баскетб.	14,02	2,31	достатній	> 0,05	13,23	1,24	високий	> 0,05	11%	
		школярі	16,71	2,87	низький	> 0,05	14,97	1,98	достатній	> 0,05	9%	
	Рівномірний біг 1500 м (хв, с)	баскетб.	6,21	1,21	середній	> 0,05	6,05	1,09	високий	> 0,05	16%	
		школярі	7,41	1,36	низький	> 0,05	7,14	1,03	достатній	> 0,05	14%	
	Стрибок у довжину з місця (см)	баскетб.	215,12	2,47	достатній	< 0,05	227,13	1,77	високий	< 0,01	11%	
		школярі	200,07	4,12	низький	> 0,05	207,23	2,56	середній	< 0,01	7%	
	Стрибок у довжину з розбігу (см)	баскетб.	385,22	7,25	середній	< 0,01	434,21	6,28	високий	< 0,01	23%	
		школярі	358,56	8,37	низький	> 0,05	372,38	6,49	середній	< 0,01	9%	
Стрибок у висоту з розбігу способом "переступання" (см)	баскетб.	110,19	4,91	достатній	< 0,05	128,27	3,26	високий	< 0,05	32%		
	школярі	95,75	8,34	середній	> 0,05	102,69	7,63	середній	< 0,05	9%		
Метання малого м'яча на дальність (м)	баскетб.	50,64	3,62	достатній	> 0,05	57,17	3,09	високий	< 0,05	54%		
	школярі	40,16	4,12	середній	> 0,05	42,04	4,01	середній	< 0,05	16%		
"гімнастика"	Підтягування (кількість разів)	баскетб.	12,64	1,03	високий	< 0,05	16,84	0,92	високий	< 0,05	2,5 рази	
		школярі	5,22	1,87	середній	> 0,05	9,34	1,98	достатній	< 0,05	2,7 рази	
	Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (кількість разів)	баскетб.	30,05	0,76	середній	< 0,01	41,73	1,27	високий	< 0,01	2,1 рази	
		школярі	20,11	1,12	середній	< 0,05	26,99	1,76	достатній	< 0,01	80%	
	Нахил уперед з положення сидячи (см)	баскетб.	5,87	1,34	середній	> 0,05	7,45	1,19	достатній	> 0,05	2,3 рази	
		школярі	3,44	2,31	низький	> 0,05	4,38	2,25	середній	> 0,05	2,1 рази	
Піднімання тулуба в сід за 60 с (кількість разів)	баскетб.	51,76	1,63	середній	< 0,01	62,21	1,75	високий	< 0,01	2,1 рази		
	школярі	35,98	1,69	середній	< 0,05	46,26	2,15	достатній	< 0,01	2,2 рази		
"баскетбол"	10 кидків вивченим способом (2x5) із дистанції 4,5 м на рівній відстані між п'ятьма точками (кількість влучень)	баскетб.	6,11	0,67	високий	> 0,05	7,99	0,52	високий	< 0,05	72%	
		школярі	2,76	1,87	середній	> 0,05	3,23	1,61	достатній	< 0,05	2,1 рази	
	10 штрафних кидків на точність (кількість влучень)	баскетб.	6,11	0,72	достатній	> 0,05	8,19	0,64	високий	< 0,05	2,6 рази	
		школярі	2,34	1,54	середній	> 0,05	3,51	1,63	достатній	< 0,05	73%	

Як видно з табл. 1, між початком і кінцем першого навчального року у варіативному модулі "легка атлетика" достовірні розбіжності зафіксовані тільки між середньогруповими показниками баскетболістів в стрибках у довжину з місця ($p < 0,05$) і з розбігу ($p < 0,01$), всі інші результати обох класів не отримали суттєвого статистичного поліпшення. На другому році навчання налогічна тенденція збереглася: подібно наведеним видам стрибків, статистичне покращення також відбулося і в результатах стрибка у висоту з розбігу способом "переступання". Згідно тестів цього варіативного модулю, наприкінці двох років навчання баскетболісти мали статистичну перевагу над школярами в показниках стрибків у довжину з місця і з розбігу ($p < 0,01$) та стрибків у висоту з розбігу способом "переступання" і метаннях малого м'яча на дальність ($p < 0,05$). Так, результати в бігу на 30 м мали таку динаміку протягом двох років навчання у школі: у класі баскетболістів – від 5,27 с на початку 10-го класу до 5,03 с наприкінці навчального року, від 5,16 с на початку 11-го класу до 4,41 с перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 16%; у школярів – від 5,81 с на початку 10-го класу до 5,62 с наприкінці навчального року, від 5,89 с на початку 11-го класу до 5,33 с перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 8%. За результатами бігу на 100 м фіксується така динаміка протягом двох років навчання у школі: у класі баскетболістів – від 14,82 с на початку 10-го класу до 13,54 с наприкінці навчального року, від 14,02 с на початку 11-го класу до 13,23 с перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 11%; у школярів – від 16,53 с на початку 10-го класу до 15,23 с наприкінці навчального року, від 16,71 с на початку 11-го класу до 14,97 с перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 9%. Час рівномірного бігу на 1500 м відобразив протягом двох років навчання у школі наступну динаміку: у класі баскетболістів – від 7,17 хв. на початку 10-го класу до 6,19 хв. наприкінці навчального року, від 6,21 хв. на початку 11-го класу до 6,05 хв. перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 16%; у школярів – від 8,34 хв. на початку 10-го класу до 7,29 хв.

наприкінці навчального року, від 7,41 хв. на початку 11-го класу до 7,14 хв. перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 14%. В стрибках у довжину з місця динаміка протягом двох років навчання у школі склала: у класі баскетболістів – від 205,21 см на початку 10-го класу до 216,56 см наприкінці навчального року, від 215,12 см на початку 11-го класу до 227,13 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 11%; у школярів – від 193,03 см на початку 10-го класу до 202,04 см наприкінці навчального року, від 200,07 см на початку 11-го класу до 207,23 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 7%. Позначки стрибків у довжину з розбігу склали таку динаміку протягом двох років навчання у школі: у класі баскетболістів – від 352,67 см на початку 10-го класу до 391,43 см наприкінці навчального року, від 385,22 см на початку 11-го класу до 434,21 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 23%; у школярів – від 340,56 см на початку 10-го класу до 364,21 см наприкінці навчального року, від 358,56 см на початку 11-го класу до 372,38 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 9%. За показниками у висоту з розбігу способом "переступання" протягом двох років навчання у школі було визначено наступну динаміку: у класі баскетболістів – від 97,12 см на початку 10-го класу до 116,74 см наприкінці навчального року, від 110,19 см на початку 11-го класу до 128,27 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 32%; у школярів – від 94,23 см на початку 10-го класу до 96,03 см наприкінці навчального року, від 95,75 см на початку 11-го класу до 102,69 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 9%. Відмітки метання малого м'яча на дальність протягом двох років навчання у формували таку динаміку: у класі баскетболістів – від 37,24 м на початку 10-го класу до 51,22 м наприкінці навчального року, від 50,64 м на початку 11-го класу до 57,17 м перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 54%; у школярів – від 36,34 м на початку 10-го класу до 43,58 м наприкінці навчального року, від 40,16 м на початку 11-го класу до 42,04 м перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 16%.

В тестах варіативного модуля "гімнастика" між початком і кінцем першого навчального року достовірні розбіжності зафіксовані між всіма середньогруповими показниками тестів в класі баскетболістів ($p < 0,05$ і $p < 0,01$), окрім нахилу уперед з положення сидячи. В другому експериментальному році аналогічна тенденція продовжилася. Кількість підтягувань протягом двох років навчання становили наступну динаміку: у класі баскетболістів – від 6,83 разів на початку 10-го класу до 11,21 разів наприкінці навчального року, від 12,64 разів на початку 11-го класу до 16,84 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення у 2,5 рази; у школярів – від 3,43 разів на початку 10-го класу до 6,12 разів наприкінці навчального року, від 5,22 разів на початку 11-го класу до 9,34 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,7 разів. Динаміка кількості згинання та розгинання рук в упорі лежачи протягом двох років навчання становила: у класі баскетболістів – від 20,12 разів на початку 10-го класу до 32,12 разів наприкінці навчального року, від 30,05 разів на початку 11-го класу до 41,73 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,1 рази; у школярів – від 15,02 разів на початку 10-го класу до 22,78 разів наприкінці навчального року, від 20,11 разів на початку 11-го класу до 26,99 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 80%. При тестуванні нахилів уперед з положення сидячи протягом двох років навчання у школі визначалась наступна динаміка: у класі баскетболістів – від 3,29 см на початку 10-го класу до 6,54 см наприкінці навчального року, від 5,87 см на початку 11-го класу до 7,45 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,3 рази; у школярів – від 2,13 см на початку 10-го класу до 3,53 см наприкінці навчального року, від 3,44 см на початку 11-го класу до 4,38 см перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,1 рази. В підніманні тулуба в сід за 60 с динаміка показників протягом двох років навчання відобразила наступне: у класі баскетболістів – від 30,21 разів на початку 10-го класу до 56,43 разів наприкінці навчального року, від 51,76 разів на початку 11-го класу до 62,21 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,1 рази; у школярів – від 20,63 разів на початку 10-го класу до 36,78 разів наприкінці навчального року, від 35,98 разів на початку 11-го класу до 46,26 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,2 рази.

Тести із варіативного модуля "баскетбол" зафіксували між початком і кінцем першого навчального року достовірні розбіжності між середньогруповими показниками в класі баскетболістів (при $p < 0,05$). В другому експериментальному році аналогічна тенденція продовжилася, та кінцеві результати тестів між класами мали статистичну відмінність ($p < 0,05$). Так, за результатами тесту 10 кидків вивченим способом (2x5) із дистанції 4,5 м на рівної відстані між п'ятьма точками динаміка влучень протягом двох років навчання була наступна: у класі баскетболістів – від 4,65 разів на початку 10-го класу до 6,76 разів наприкінці навчального року, від 6,11 разів на початку 11-го класу до 7,99 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 72%; у школярів – від 1,56 разів на початку 10-го класу до 3,32 разів наприкінці навчального року, від 2,76 разів на початку 11-го класу до 3,23 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,1 рази. Динаміка кількості влучень 10 штрафних кидків на точність протягом двох років навчання становила: у класі баскетболістів – від 3,16 разів на початку 10-го класу до 6,41 разів наприкінці навчального року, від

6,11 разів на початку 11-го класу до 8,19 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення в 2,6 рази; у школярів – від 2,03 разів на початку 10-го класу до 2,45 разів наприкінці навчального року, від 2,34 разів на початку 11-го класу до 3,51 разів перед закінченням школи, що відобразило загальне поліпшення на 73%.

Проводячи аналіз динаміки зафіксованих показників рухових вмінь та навичок учнів старшого шкільного віку по закінченні школи – в класі баскетболістів визначається високий рівень навчальних досягнень, проте як у їхніх однолітків, які тільки відвідували заняття з фізичної культури і не мали додаткової рухової активності рівень за аналогічною шкалою є середнім та достатнім. Результати педагогічного експерименту довели позитивний ефект відвідування занять за видами спорту в шкільних секціях, а саме від систематичних тренувань з баскетболу.

Висновки

1. Проведено оцінку рівня рухових умінь та навичок в учнів старшого шкільного віку згідно шкали навчальних досягнень при виконанні контрольних нормативів у варіативних модулях "легка атлетика", "гімнастика", "баскетбол", що регламентовані у навчальній програмі з фізичної культури для 10-11 класів.

2. Зафіксовано дворічну динаміку показників рухових умінь та навичок в учнів спортивного класу з баскетболу і у старшокласників звичайної загальноосвітньої школи. У класі баскетболістів відображається суттєва статистична і відсоткова перевага рівня фізичної підготовленості.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Планується проведення дослідження динаміки показників фізичних якостей студентів університетів, які займаються в секціях спортивних ігор.

Використані джерела

1. Бальсевич В. К. Новые векторы модернизации систем массового физического воспитания детей и подростков в общеобразовательной школе / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева, Л. Н. Прогонюк и др. // Теория и практика физ. культуры – К., 2003. – № 4. – С. 56–59.
2. Дубовой А. В. Оздоровительное влияние силовых упражнений на ученическую и студенческую молодежь / А. В. Дубовой, В. Г. Саенко // Найновите научни постижения : Матер. за 9-а Междунар. науч. практ. конф. Том 17. Лекарство. Физическа култура и спорт. – София : "Бял ГРАД-БГ", 2013. – С. 70–75.
3. Иванова Л. Особливості профільного навчання з фізичної культури / Л. Иванова // Фізичне виховання в школі. – 2004. – № 1. – С. 5–6.
4. Иванчикова С. М. Використання сучасних технологій фітнесу в вирішенні проблем здоров'я школярів / С. М. Иванчикова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) : Зб. наук. праць. – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2010. – № 17(204). – С. 120–124.
5. Кашуба В. О. Сучасні підходи до моніторингу фізичного стану школярів у процесі фізичного виховання / В. О. Кашуба, Н. М. Гончарова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. [за ред. проф. С. С. Єрмакова].– Х. : ХДФДМ (ХХІІІ), 2010. – № 1. – С. 71–73.
6. Клименко Є. О. Річна програма тренувальних навантажень для старшокласників, які займаються у секціях з хортингу / Є. О. Клименко, В. Г. Саенко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : Зб. наук. праць. – Вип. 14. – Вінниця : ВДПУ, 2012. – С. 116–122.
7. Концепція профільного навчання в старшій школі. – Київ, 2003. – 16 с.
8. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : [навч. посіб.] / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К. : Олімп. л-ра, 2011. – 224 с.
9. Організація профільного навчання. Довідник вчителя фізичної культури в запитаннях та відповідях. – Х. : Вид-во "Ранок", 2007. – 180 с.
10. Отравенко Е. В. Проблема профільного обучения учеников старшей школы по спортивному направлению в условиях непрерывного образования / Е. В. Отравенко, М. А. Соломченко // Олимпийский спорт, физическая культура, здоровье нации в современных условиях : Сб. науч. трудов IX Междунар. науч.-практ. конф. – Луганск : Изд-во ЛНУ имени Тараса Шевченко, 2012. – С. 274–279.
11. Подригало Л. В. Гониометрические исследования подвижности лучезапястного сустава баскетболистов групп начальной подготовки / Л. В. Подригало, И. П. Помещикова // Міжнар. наук.-практ. конф. "Фізична культура, спорт та здоров'я". – Харків : ХДАФК, 2015. – С. 88–89.
12. Поплавский Л. Ю. Баскетбол : [учебник] / Л. Ю. Поплавский. – К. : Олимп. лит., 2004. – 447 с.
13. Ротерс Т. Т. Профільне навчання за спортивним напрямком – сучасна модель реформування системи фізичного виховання школярів / Т. Т. Ротерс // Вісник ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2010. – 17(204). – С. 182–186.

14. Рудіна О. М. Освітній простір та виховний потенціал профільного навчання за спортивним напрямом як універсальні складові навчально-виховного процесу в старшій школі / О. М. Рудіна // Вісник ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка". – 2010. – № 17(204). – С. 187–193.
15. Саенко В. Г. Основные задания организации секций по хортингу в общеобразовательном учебном заведении / В. Г. Саенко // Актуальные проблемы экологии и здоровья человека : Матер. Междунар. наук.-практ. конф. – Череповец : ФГБОУ ВПО ЧГУ, 2013. – С. 243–245.
16. Саенко В. Г. Вдосконалення фізичної підготовленості учнів старших класів у секціях східних єдиноборств / В. Г. Саенко // Актуальні проблеми фізичного виховання школярів : теорія і практика : Зб. ст. за матер. Всеукраїн. наук.-практ. семінару для вчителів фізичної культури та кер. міськ. і район. метод. об'єднань. – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2009. – С. 182–186.
17. Скляр М. С. Позитивний вплив на дітей тренувальних занять з карате / М. С. Скляр, В. Г. Саенко // Зб. наук. праць студ. і виклад. "Дні науки – 2012 : фізична культура і спорт". – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2012. – С. 104–109.
18. Теплий В. М. Фізичні якості юних тхеквондистів / В. М. Теплий, В. Г. Саенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. журнал. – Харків : ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2010. – № 4. – С. 119–121.
19. Толчева А. В. Становление йоги как учебной дисциплины в образовательных заведениях и проблемы оптимальной организации занятий / А. В. Толчева // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2010. – Ч. II, № 17(204). – С. 217–223.
20. Фізична підготовка старшокласників у процесі профільного навчання за спортивним напрямком / Укладач Ротерс Т. Т. – Луганськ : СПД Резніков В. С., 2009. – 112 с.
21. Хромаев З. М. Упражнения баскетболиста : [метод. пособ. для тренеров по баскетболу] / З. М. Хромаев, Е. В. Мурзин, А. В. Обухов, С. Г. Защук. – К. : ДП "Друкарня ДУС", 2006. – 128 с.
22. Шкирянов Д. Э. Основные факторы прихода детей в секцию по легкой атлетике / Д. Э. Шкирянов, Ю. А. Баранаев, А. Н. Дударев // Наука – образованию, производству, экономике : матер. XX(67) Регион. науч.-практ. конференции преподавателей, науч. сотрудников и аспирантов : в 2 т. – Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2015. – Т. 1. – С. 330–332.

Shun'kyn A. A., Podkolzin Y. O., Dubovoi O. V.

TWO-YEAR DYNAMICS OF MOTOR SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS WHO ARE STUDYING AT SPORTS CLASSES IN BASKETBALL AND IN THE ORDINARY HIGH SCHOOL

In Ukraine, a long time there is a discussion regarding the positive and negative sides of the widespread introduction of profile training in educational institutions. In this study it was determined by a two-year dynamics of motor skills of schoolboys who are studying at sports classes in basketball and ordinary high school schoolboys. The objects of the study were high school students aged 16-17 years 30 boys in the class of the chosen sports field of "basketball" and 30 of their ordinary high school peers. Motor activity of ordinary high school students was only lessons on physical training on the program for the high school classes. In the sport of basketball class three times a week held two-hour training. Estimates of the level of motor skills was carried out on a regulated program for physical education for schoolboys 10-11 classes, control regulations of variability modules "athletics", "gymnastics", "basketball". The tests of athletics were as follows: running 30 meters, running 100 meters, even running 1500 meters, long jump from their seats, standing long jump run-up, high jump with a running process "step over" throwing a small ball on the range. The variability of the module "gymnastics" set of tests were as follows: pulling, bending and unbending of hands-ups, lying down, bending forward from a sitting position, lifting the torso in the saddle for 60 seconds. Basketball tests: 10 shots learned way (2x5) with a distance of 4.5 meters at an equal distance between the five points and 10 free throws for accuracy. For each benchmarking in both groups of high school students it was carried out assessment of their level of achievement on the scale of training on physical training program. In each test group average performance of the first academic year and for two years (10-11 classes) was determined by the dynamics of percentage changes in motor skills of high school students. Fixed two-year dynamics of motor skills in high school students, who are studying at sports classes in basketball and in the ordinary high school. In the class of basketball players displayed a significant statistical advantage, and the percentage in the level of physical fitness.

Key words: *basketball, schoolboys, high school students, dynamics, skills, studying.*

Стаття надійшла до редакції 21.03.2016 р.